מסורת הש"ס

מימנעי ולא נסבי לה - הואיל ולעולם היא יכולה למאן מפני חרשותה אבל קטנה גדול יש לה וסבר מפייסנא לה כל שעתא עד שיעבור זמן מיאונה: **מאי שנא (ג) דאכלא בתרומה** - אם השיאה אמה לכהן: **ומאי שנא חרשת** - שלא השיאה אביה בקטנותה שאין נישואיה גמורין דלא אכלה כדתנן כו' אלמא לא אכלה: **על החרשת שהשיאה אביה** - בקטנותה שיולאה בגט ואפי' משתגדיל ואין אביה מקבל גיטה מקבלתו היא ויולאה ואע"ג דקידושיה גמורין הוו וגירושיה בלא דעת הוי גיטא לפי שהאשה יולאת לרצונה ושלא לרצונה: **ועל קטנה בת ישראל** - יתומה הנשאת ע"פ אמה שאוכלת בתרומה אע"פ שאין נישואיה נישואין גמורים אכלה בתרומה דרבנן כך אוקימנא בהאשה רבה (לעיל דף ל') : **ואילו חרשת לא אכלה** - מדשבקה לחרשת דקטנטיק בה ואתי ונקט קטנה ולא קתני ועל החרשת שנישאת מעצמה שאוכלת בתרומה: **גזירה שמא יאכיל חרש בחרשת** - והאי לאו שיויא מעליא הוא מה לי פקח בחרשת מה לי חרש בחרשת שניהן אינן נשואין ואם זו מותרת אף זו מותרת שהרי לד היתר שלהן איננו אלא משום דלאו בני עונשין נינהו והוו בקטן אוכל נבלות אלא כולה משום גזירה שמא יאכיל חרש בפקחת הוא דאיכא עליה חיוב מיתה כדאמרי' במסקנא דמילתא ולהכי נקט בריש שמא יאכיל חרש בחרשת ולא נקט שמא יאכיל חרש בפקחת משום דחרש בפקחת לא מיתלף בפקח בחרשת אבל חרשת אשת חרש מיתלפא בחרשת אשת פקח והדר מיתלף חרש בעל פקחת בחרש בעל חרשת אבל קטנה לגדול ליכא למיגזר משום גדולה לקטן דאין לקטן נישואין: **וליכול** - אפי' חרש בפקחת בתרומה דרבנן הא אין לה נשואין מדרבנן: **ומ"ש כו'** - לקמן בעי תרוייהו מנא לן דהא אין לה והא אין לה: **מימנעי ולא נסבי לה** - אבל בקטנה לא מימנעי דאתיא לכלל דיעה: **ממאנת** - אין לה כתובה דהא בעל כרחו נפקא:**שניים**-מד"ש: **אין לה כתובה** - דרבנן קנסוה כדאמר בית מותרות (לעיל דף פה:):**איילונים**-משום דמקח טעות הוא: **אבל יולאה בגט כו'** - מדיוקא דמתני' דקתני ממאנת שמעינן מינה טעמא משום דבטל כרחו נפקא הא הוליאה אין לה אלמא יש כתובה לקטנה: **אין לה עליהם כלום** - דאין להם דעת ואין תנאו הראשון תנאי ואע"ג דתקון רבנן נשואין לחרש לא תקיט לה רבנן כתובה מיניה כדמפרש לקמן יותר ממה שהאיש רוצה ליתן אשה רוצה להנשא: **שרוצה לזוק בנכסיו** - ואע"פ שלא (נשא) תקנו לה חכמים כתובה הרי הוא כתב לה הואיל ורוצה להפסיד ולהיות נזוק מנכסיו תנאו קיים: **הא לא רצה** - דלא כתב לה אין לה מתקנת חכמים: **מ"כ** - דבעי למיתב לה כתובה מימנעי ולא נסבי לה: **אין מייבין עליה אשם תלוי** - דגמא ספק אשם אינו היא ספק היה בו דעת ספק אין בו והבא עליה באשם תלוי דודאי אין לו שום קנין מן התורה: **התורם את שלינו שלו** - ולא טהו בעל הבית דשליחות נפקא לן (קדושין דף מא:) מאתם גם אתם לרבות שלוחכם הלכך מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם: **ועובד כוכבים שהרם את של ישראל אפי' ברשות בעלים אינם תרומה**- דבעינן מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית וקתני מיהא חרש אין תרומתו תרומה ומותרת לזר ואי ספק הוא תרומה ויחזור ויתרום (ד) מיבעי ליה: **סוף דאמר רי' אלעזר** - כלומר מהא לא תסייעיה דגבי תרומה ס"ל לשמואל כר' אלעזר דספק הוא וגבי אשתו אע"ג דספק הוא אינה באשם תלוי דגבי אשם תלוי כתיב אחת מכל מצות ה' (ויקרא ה) וקרינן מצוות דמשמע חדא מתרתי שיש היתר ואיסור לפניו כגון אשתו וא"א עמו בבית וסבור אין שם אלא אשתו ובא על האחות ולבקר נמצאו שתיהן ולא ידע על אי זו בא וכן חלב ושומן לפניו וסבר שתיהן שומן ואכל אחת מהן ולסוף נודע לו שהאחת חלב ולא ידע אי זו אכל דאי ידע מייתי חטאת נקבה וכל דהו אפי' בת דנקא והשתא דלא ידע מביא אשם זכר בכשף שקלים אבל הכא שהספק תלוי בחתיכה אחת ספק איסור ספק היתר לא מייתי אשם תלוי: **כוי מייבין על חלבו אשם תלוי** - והא הכא כל הספק תלוי בה: **מ"ט דר"א** - באשת חרש: **קלישתא** - דקא כלומר דעתו מועטת שאין מתודד להבין כשאר בני אדם ומיהו מספקא ליה אי דעתא ליותא היא אותה קלת הדעת שיש לו אם לגולה היא ובמה שהוא טתן דעתו ועושה דבר ולאי כוונתו כוונה אי

[גיטין נה: עדיות פ"ז מ"ט]

כ"מ פז. כתובות ק:

[כתובות פו. גיטין מט:]

שבת קנ: תרומות פ"ח מ"ח

[שבת קנ:]

ל"ל סבירא ליה. יעב"ץ

כריתות יז: [יהי פ"ם דליתא רבי אליעזר וע"ש תו' יח. ד"ה כתנו]

ואילו חרשת לא אכלה - וא"ת מנלן אי משום דנקטו קטנה דלמא כ"ש חרשת שלא תבא לכלל גדלות ואי הוה נקיט חרשת אכלה ה"א דקטנה לא אכלה כיון שבאה לכלל נישואין וי"ל דדייק מדלא תנא חרשת בהדי קטנה: **שמא** יאכיל חרש בפקחת - אבל משום שמא יאכיל קטן בגדולה לא גזרינן שלא תאכל קטנה בתרומה למשום זמן מועטו לא גזרינן שהרי כשיגדיל ויבעול יהיו קידושין דאורייתא ובירושלמי מפרש בקטנה לא גזרינן משום חיגא שיהיו הכל קופצין עליה לישאנה ושמא בחרשת לא שייך האי טעמא משום דחרשותה גרמה לה ובקונ' פי' בהגיזקין (ניפין ל' ע"ב ד"ה בפקחת) דלא גזרינן אלו קטן שאשת גדולה משום דלית ליה נשואין כדאמר הכא ומילתא דלא שכיחא היא ואין גרלה להא משיאין סמוך לפירקין מעליותא היא כדפי' לעיל (דף סב: ד"ה סמוך):

דלמא אתי לאוכלה בתרומה דאורייתא - אבל בקטנה דלא אכלה אלא בתרומה דרבנן כדאמר בהאשה רבה (לעיל דף ל' ושם) לא גזרו אלו דאורייתא (ה) כיון שתגיע לכלל גדלות:

דאם כן מימנעי ולא נסבי לה - ואי משום שלא תהא קלה בעיניו להוליאה לא חשו חכמים לכך:

מאן חכים למיעבד הכי - דוקא במטלטלי תנן בהגיזקין (ניפין דף מט:) חרש רומז וגרמז אבל במקרקעי לא ומה שמיעבד בכתובה מקרקעי משום שהיה לו אפוטרופוס וגם זכין לאדם שלא בפניו - ר"י ילתה

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' פ"ו מהלכות תרומות הלכה ו: **יז** ב ג מיי' שם הלכה ד ופיי' כב"מ: **יח** ד מיי' פכ"ד מהל' אישות הלכה ה סמג עשין מח עוש"ע אה"ע סימן קח סעיף ה: **יט** ה מיי' שם הל' ג עוש"ע שם סעיף ד: **כ** ו מיי' שם עוש"ע שם סעיף ג: **כא** ז מיי' שם וסי"ח שם הלכה ג סמג עוש"ע שם סעיף ו וסימן קז סעיף ד: **כב** ח מיי' פי"ח מהל' אישות הל' ו סמג שם עוש"ע שם סעיף י: **כג** ט מיי' שם הלכה ה עוש"ע שם סעי' ק: **כד** י מיי' שם עוש"ע שם סעיף ח: **כה** כ מיי' פ"ח מהל' שגגות הלכה ב ג: **כו** ל מיי' פ"ד מהלכות תרומות הלכה ב סמג עשין קלד עוש"ע יו"ד סימן שלח סעיף ג: **כז** מ ג מיי' פ"ח מהל' שגגות הלכה ב ג:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולו לקיימן יש להם כתובה מנה ופקח וכו' (ב) שם (מפני שרצה לזוק בנכסיו). תא"מ וכ"כ פ"ח מפני שרצה לזון מנכסיו: (ג) רש"י ד"ה מאי שנא קטנה דאכלה: (ד) ד"ה ועכ"ס שתרם וכו' מיבעי ליה. כ"כ עי' פרק האשה דף פט: (ה) תוס' ד"ה דלמא וכו' כיון שתגיע. כ"כ תוס' פירשו כאן לפי סברתם הנ"ל דלא גזרינן שמא יאכיל קטן משום דזמנן מועטו לא גזרינן ה"ה כאן בקטנה לא גזרינן משום זמן מועטו אבל בניפין דף כ"ט דשם פרש"י אגב קטן לא גזרינן משום דלית ליה נשואין מוכח דס"ל לרש"י דמשום זמן מועטו נמי גזרינן ע"כ מוכרחו התוספות התם לפרש הא דלא גזרינן בקטנה דאף אם תאכל בתרומה דאורייתא קטנה היא כן נראה לפענ"ד:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com